

2019-09-20

Regionstyrelserna

Meddelande från styrelsen - Rekommendation om mobilitetsstöd till folkhögskolorna 2020

Ärendenr: 19/00756

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har vid sammanträde den 20 september beslutat

att rekommendera regionerna att schablonbeloppet för mobilitetsstöd för folkhögskolor budgetåret 2020 uppgår till 400 kronor per deltagarvecka.

att godkända mindre justeringar i tillämpningsanvisningarna.

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har sedan början av 1970-talet årligen fattat beslut om fastställande av ett schablonbelopp som rekommendation om ersättning för de studerande/deltagare som väljer en utbildning på folkhögskolor i andra regioner än den egna. Ersättningen går direkt från region till folkhögskolorna och benämns mobilitetsstöd.

De två senaste åren har antalet folkhögskoleplatser ökat med totalt 8 000 platser. Det har inneburit stora ökningar av kostnaderna för landsting och regioner. Med anledning av detta föreslås rekommendationen för 2020 ligga kvar på samma nivå som för 2019, d.v.s. 400 kronor per deltagarvecka.

Principerna och förutsättningarna för mobilitetsstödet och nya tillämpningsanvisningar redovisas i **bilaga 1**.

Justerade tillämpningsanvisningar för mobilitetsstöd fr.o.m. 2020 redovisas i **bilaga 2**.

Sveriges Kommuner och Landsting

Anders Knappe
Ordförande

Sektionen för lokal och regional utveckling
Maria Jacobsson

PM - Rekommendation om mobilitetsstöd till folkhögskolorna 2020

Bakgrund

SKL har sedan 1970-talet årligen fattat beslut om fastställande av ett schablonbelopp som rekommendation av mobilitetsstöd, tidigare interkommunala ersättning, för utbildningar vid folkhögskolor. Mobilitetsstöd är den ersättning som den studerandes region betalar ut då en studerande väljer att gå en utbildning på folkhögskola i ett annat region än där den studerande är folkbokförd. Bidraget är till för att underlätta rörligheten i landet och ge möjligheten att studera på vilken folkhögskola som helst. Rekommendationen har präglats av ömsesidighet och regioner och landsting har över tid i stort sett följt SKL:s rekommendation. Regionala variationer och tolkningar har dock förekommit bland annat när det gäller ersättningsnivån och under vissa perioder har några landsting/regioner valt att inte följa rekommendationen. Den översyn som SKL gjorde, tillsammans med regionerna och folkhögskolorna, 2017 landade dock i att modellen med en rekommendation kvarstår.

Finansiering av folkhögskoleverksamheten

Det finns totalt 156 folkhögskolor i Sverige och de finansieras genom statsbidrag och bidrag från regionerna. Att staten och regionerna gemensamt ansvarar för finansieringen av folkhögskoleverksamheten, är något som SKL ställer sig bakom. SKL ser det dock som önskvärt att det kommunala och regionala stödet i högre grad utformas som ett komplement till det statliga grundstödet.¹

Regionernas bidrag till folkhögskoleverksamheten kan delas upp i:

- huvudmannabidrag till de egna folkhögskolorna
- inomregionala bidrag till både de egna folkhögskolorna och rörelse-folkhögskolorna, ofta baserat på procent av deltagarveckans värde
- mobilitetsstöd till de folkhögskolor som har deltagare som väljer att studera på folkhögskolor utanför den egna regionen.

¹ SKL och folkbildningspolitiken, 2012

Regionernas totala bidrag till folkhögskolorna var ca 780 miljoner kronor år 2017² och motsvarar ca 25 % av den offentliga finansieringen av folkhögskoleverksamheten.

Rekommendation för 2020

Nivån på det rekommenderade mobilitetsstödet har historiskt sett byggts på den statliga ersättningen. Fram till 2017 uppgick den till 25 procent av det av Folkbildningsrådet fastställda volymbidraget per deltagarvecka och är tänkt att täcka merkostnaderna för att ta emot deltagare från andra regioner än den egna.

År 2017 och 2018 har dock staten ökat antalet folkhögskoleplatser med totalt 8 000 platser. Detta utan att kompensera landsting och regioner för de ökade kostnader som det inneburit för dem. Några av effekterna av den stora ökningen är att några regioner har satt ett ekonomiskt tak för mobilitetsstödet och att fler regioner gör avsteg från SKL:s rekommenderade ersättningsnivå 2019. Region Stockholm, Region Skåne och Västra Götalandsregion har dessutom initierat en egen utredning våren 2019 som har som mål att skapa en överblick av befintligt system, lyfta fram utmaningar kring administration, budget och förutsägbarhet, kartlägga flödet av deltagare och ersättningar mellan regioner samt föreslå förbättringar av ersättningssystemet.

SKL ser därför inte att det finns något utrymme för en ökning av ersättningen till folkhögskolorna 2020. SKL förslår att rekommendationen för mobilitetsstöd ligger kvar på samma nivå som för 2019, d.v.s. 400 kr per deltagarvecka år 2020.

SKL kommer att fortsätta följa kostnadsutvecklingen för regionerna på detta område, men också resultatet av den utredning som ovanstående tre regioner initierat. Det kan innebära att det kan komma att påverka rekommendationen för 2021.

Justeringar av tillämpningsanvisningar

Från och med 2019 finns nya tillämpningsanvisningar för mobilitetsstödet. Tillämpningsanvisningarna togs fram gemensamt av SKL, regionerna och folkhögskolorna och hade målsättningen att underlätta och förenkla så mycket som möjligt. Tillämpningsanvisningarna ska ses över årligen och några mindre justeringar för att förtydliga villkoren har gjorts. Det gäller vilken information som prognoserna ska innehålla. Dessutom har ”landsting och regioner” ersatts med enbart ”regioner” i texten (se bilaga 2).

² Denna summa har ökat 2018, men eftersom räkenskapsammandraget för 2018 inte är klart än går det inte att säga hur mycket.

Sektionen för lokal och regional utveckling
Maria Jacobsson

Tillämpningsanvisningar och villkor för mobilitetsstöd från regioner till folkhögskolor för mobilitetsstöd fr. o. m. 2020

Syfte

Syftet med detta PM är att tydliggöra villkor och definitioner för mobilitetsstöd (f.d. interkommunal ersättning) samt att underlätta för både folkhögskolor och regioner att administrera mobilitetsstödet.

Vad är mobilitetsstöd?

Mobilitetsstöd är ett stöd till folkhögskolorna från regioner för deltagare som väljer att studera på folkhögskolor utanför den egna regionen. Det är Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) som, årligen, tar fram rekommendationen för nivån på mobilitetsstödet. Observera att det sedan är upp till regioner att besluta om de ska följa rekommendationen.

Regionen ska meddela SKL om man följer rekommendationen eller inte senast den 31 december (inför nästkommande år). Detta för att listan på [SKL:s hemsida](#) över vilka regioner som tillämpar SKL:s rekommendationer ska vara aktuell. Samtidigt ska regioner leverera aktuella kontaktuppgifter samt fakturainformation till Folkhögskolornas Serviceorganisation (FSO).

Villkor och definitioner

Folkbildningsrådet har tagit fram definitioner och villkor för att bedriva folkhögskoleverksamhet och de ligger till grund för fördelning av statsbidrag. De senaste, [Statsbidrag till folkhögskolor 2019](#), antogs av Folkbildningsrådets styrelse 2018-12-12. Dessa definitioner och villkor gäller generellt även för mobilitetsstödet, men med följande undantag:

- Kurslängd
- Betalningsansvaret är beroende av deltagarens folkbokföringsort

Kurslängd

Precis som för tidigare interkommunal ersättning utgår mobilitetsstöd till folkhögskolor utanför den egna regionen endast för kurser som är 15 veckor eller längre.

Mobilitetsstöd för deltidstudier utgår endast för deltidstudier på minst halvtid. Stödet för deltidstudier är 50 % av den rekommenderade ersättningen, oavsett om deltidstudierna är på mer än halvtid, exempelvis även om kursen är på 75 %.

Om en studerande på folkhögskola avbryter en kurs som berättigar till mobilitetsstöd före gränsen på 15 veckor har hemregionen enbart betalningsansvar för kursdeltagarens faktiska kurstid. Precis som för statsbidragen gäller dock att ”som deltagare i allmän kurs eller särskild kurs räknas den som påbörjat kursen och fortfarande deltar den 15:e kursdagen per termin.”, d.v.s. avbryter deltagaren kursen inom de två första veckorna efter kursstart utgår ingen ersättning.

I övrigt gäller samma villkor och definitioner som för statsbidraget.

Betalningsansvaret är beroende av folkbokföringsort

Mobilitetsstöd betalas terminsvis av den region där deltagaren är folkbokförd den dagen kursen startar. Det är därför viktigt att uppgifterna om deltagarnas folkbokföringsort är korrekt. Det är folkhögskolans ansvar att begära in aktuell folkbokföringsort från deltagaren, alternativt stämna av med SPAR (Statens personadressregister) eller motsvarande tjänst, den dagen kursen startar¹. Om folkbokföringsorten inte har kvalitetsgranskats/kontrollerats av folkhögskolan kan regioner ta ut en administrativ avgift för att genomföra kontrollen.

Regionen har betalningsansvar för hela terminen, även om en deltagare byter folkbokföringsort under terminen. Nästkommande termin ska dock den region där deltagaren är folkbokförd första kursdagen ha betalningsansvar från och med den startade terminen.

En del av deltagarna på folkhögskolornas kurser bor på skolornas internat, men endast ett mindre antal väljer att byta folkbokföringsort under kurstiden. Enligt Folkbokföringslag (1991:481) § 11 gäller att

”En elev under 18 år som har sin egentliga hemvist tillsammans med föräldrar eller andra anhöriga anses bosatt där även om han eller hon till följd av skolgången regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på en annan fastighet.

¹ FSO står för kostnaden av en integration mellan SchoolSoft och SPAR. Skolorna betalar dock egna abonnemang per organisationsnummer.

[---]

Första stycket tillämpas även efter det att barnet fyllt 18 år så länge han eller hon går i grundskola eller gymnasieskola eller genomgår annan jämförlig grundutbildning, dock längst till dess barnet fyller 21 år.”

Anvisningar för prognos och rekvisition av mobilitetsstöd

Prognos

Folkhögskolorna ska skicka två prognoser/år till berörda regioner med uppgifter om beräknat antal deltagarveckor, d.v.s. till de regioner varifrån folkhögskolan har deltagare. Prognoserna skickas i samband med folkhögskolornas ordinarie redovisning till SCB: i april (för våren) och i oktober (för hösten). Prognosrapporterna ska enbart innehålla antal deltagarveckor och skickas till respektive region. Inga listor med namn, adresser och personnummer ska skickas i dessa prognoser.

Prognoserna är viktiga för regioners ekonomiska uppföljning och det är därför viktigt att alla folkhögskolor skickar sina prognoser.

Faktura

Som underlag för mobilitetsstöd räknas de deltagare som lever upp till villkoren (se ovan). Fakturan ska skickas senast den 10 augusti för deltagare på våren och 10 december för deltagare på hösten. Det är extra viktigt att fakturorna i december skickas i tid, så att kostnaderna belastar rätt år.

Till fakturan ska bifogas en deltagarförteckning som ska innehålla följande:

- Namn, personnummer, folkbokföringsadress
- Datum för start och slut av kurs
- Heltid respektive deltid
- Distans
- Totalt antal deltagarveckor per region
- Eventuella avhopp eller senare start

Faktura och prognos skickas till de regioner där deltagarna är folkbokförda.

Återtagande av bidrag

Regioner får besluta att helt eller delvis kräva tillbaka mobilitetsstöd om folkhögskolan har lämnat felaktiga uppgifter.

Revidering

Översyn och eventuell revidering av tillämpningsanvisningarna ska göras årligen, i samband med att rekommendationen för nästkommande år fastställs.

Tidplan för folkhögskolor

- April Skicka prognos om beräknat antal deltagarveckor till respektive region
– samtidigt som redovisning till SCB
- 10 augusti Skicka faktura till regioner (för våren)
- Oktober Skicka prognos om beräknat antal deltagarveckor till respektive region
– samtidigt som redovisning till SCB
- 10 december Skicka faktura till regioner (för hösten)

Tidplan för regioner

- 31 december Meddela SKL om man följer rekommendationen för kommande år eller inte
- 31 december Skicka aktuella kontaktuppgifter och fakturainformation till FSO